

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління
та національної безпеки
Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного
управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ЮРЧЕНКО КАТЕРИНА МИХАЙЛІВНА
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК: 351.852
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**БІБЛІОТЕКА В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ
КОМУНІКАЦІЙ**
(тема роботи)

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

К. М. ЮРЧЕНКО
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи:
ЗОЛОТНИЦЬКА Юлія Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

кандидат економічних наук
(науковий ступінь, вчене звання)

Висновок кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

за результатами попереднього захисту: **ЮРЧЕНКО Катерину Михайлівну**
допущено до захисту.

Протокол засідання кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління № ____ від « ____ » грудня 2022 р.

Завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Валентина ЯКОБЧУК
(власне ім'я та прізвище)

« ____ » грудня 2022 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **ЮРЧЕНКО Катерина Михайлівна** захистила
(прізвище ,ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:
сума балів за 100-бальною шкалою _____
за шкалою ECTS _____
за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Настасія ПУГАЧОВА
(власне ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

ЮРЧЕНКО К. М. Бібліотека в структурі сучасних інформаційних комунікацій. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Поліський національний університет, Житомир, 2022.

Вивчено історичний розвиток бібліотечних установ, аналізуються нормативно-правові основи бібліотечної діяльності на загальному, місцевому та регіональному законодавчому рівнях..

Охарактеризовано різні форми і методи бібліотечної діяльності закладу, проаналізовано широкий спектр бібліотечних послуг для навчання і дозвілля. Було проаналізовано проектну та інноваційну діяльність бібліотек, відображено та проаналізовано структуру веб-сайту бібліотеки, представлено діяльність бібліотеки на сторінках у соціальних мережах, виділено інформаційні послуги та випуск друкованої продукції.

Проаналізовано поточний стан і перспективи розвитку бібліотек. Виявлено основні помилки та проблеми в роботі бібліотеки. Показані шляхи їх вирішення, діяльність бібліотеки в умовах комп'ютеризації суспільства, пріоритети та перспективи розвитку установи в епоху «цифрової» культури, модернізація (осучаснення) бібліотечного обслуговування та оригінальні підходи до організації роботи з молоддю покоління пропонуються.

Ключові слова: бібліотека, комунікації, публічна влада, інформатизація, комп'ютеризація, державне управління.

SUMMARY

YURCHENKO K. Library in the structure of modern information communications.. – Qualification work on the rights of the manuscript. Qualifying work for an educational level master's specialty 281 «Public Management and Administration». Polissisa National University, Zhytomyr, 2022.

The historical development of library institutions is studied, and the regulatory framework for library activities at the general, local, and regional legislative levels is analyzed.

Various forms and methods of library activity of the institution are characterized, a wide range of library services for study and leisure is analyzed. The project and innovation activities of libraries were analyzed, the structure of the library's website was reflected and analyzed, the library's activities on pages in social networks were presented, information services and the release of printed products were highlighted.

The current state and prospects of library development are analyzed. The main errors and problems in the library operation were identified. The ways of their solution are shown, the library's activities in the context of computerization of society, priorities and prospects for the development of the institution in the era of "Digital" Culture, modernization (modernization) of library services and original approaches to organizing work with the youth of the generation are offered.

Keywords: library, communications, public power, informatization, computerization, public administration.

ЗМІСТ

ВСТУП		5
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕЧНОЮ СФЕРОЮ В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ	8
	1.1. Історія розвитку бібліотек як центрів культурного і духовного відродження нації	8
	1.2. Нормативне забезпечення діяльності бібліотеки на законодавчому рівні	10
	1.3. Особливості державного управління бібліотечною діяльністю в умовах децентралізації	13
РОЗДІЛ 2.	АНАЛІЗ КЕРІВНИЦТВА БІБЛІОТЕЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПРИКЛАДІ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА» НОВОГУЙВИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ	17
	2.1. Дослідження організаційної діяльності КЗ «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради	17
	2.2. Аналіз особливостей управління соціокультурною діяльністю КЗ «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради	21
	2.3. Оцінка можливостей використання електронних ресурсів у бібліотечній сфері	25
РОЗДІЛ 3.	ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ	30
	3.1. Шляхи удосконалення нормативно-правового забезпечення бібліотечної діяльності	30
	3.2. Стратегічні напрями розвитку діяльності бібліотек в структурі сучасних комунікацій	33
	3.3. Механізми впровадження електронних ресурсів в діяльність бібліотеки	38
	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	46
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
	ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах комп'ютеризації, глобалізації, інтеграції та віртуалізації суспільного життя, стрімкого збільшення інформаційних потоків бібліотек, прагнення відігравати провідну роль у розвитку творчого та інтелектуального потенціалу людини і збереженні цінностей будучи публічними духовними бібліотеками, бібліотеки розширюють межі своєї традиційної діяльності. З огляду на це, вивчення новітньої діяльності бібліотеки в соціокультурному просторі ХХІ століття є актуальним і визначається потребами сьогодення.

Як культурне явище та соціальна установа, бібліотека привернула увагу дослідників з тих пір, як її визнали невід'ємною частиною життя освіченої людини. Розвиток бібліотек як соціокультурних центрів є предметом наукових досліджень багатьох вчених, зокрема А. А. Бойко, Н. П. Бурої, К. Е. Василик, Е. А. Домаренко, Р. В. Головіна, С. А. Єжова, А. Д. Жаркова, М. М. Самохіна, В. М. Зайцева, С. І. Слободянича та А. С. Чачко. Тема громадського управління бібліотечною діяльністю розглядається в роботах М. А. Міненко, В. В. Воронкової, С. С. Чернова, С. А. Гайдученко та ін.

Об'єктом дослідження є процес публічного управління бібліотечною діяльністю в структурі сучасних інформаційних комунікацій.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні основи державного управління бібліотечною діяльністю в структурі сучасних інформаційних комунікацій.

Метою дослідження є розробка науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесу прийняття рішень у соціокультурній сфері на основі комплексного підходу до державного управління бібліотечною діяльністю в структурі сучасних інформаційних комунікацій. Реалізація цієї мети вимагає виконання наступних завдань:

- вивчати історію розвитку бібліотек як центрів культурного і духовного відродження нації;

- дослідити особливості нормативне забезпечення діяльності бібліотеки на законодавчому рівні;
- встановити особливості державного управління бібліотечною діяльністю в умовах децентралізації;
- дослідити організаційну діяльності КЗ «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради;
- проаналізувати особливості управління соціокультурною діяльністю КЗ «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради;
- оцінити можливості використання електронних ресурсів у бібліотечній сфері;
- запропонувати шляхи удосконалення нормативно-правового забезпечення бібліотечної діяльності;
- визначати стратегічні напрями розвитку діяльності бібліотек в структурі сучасних комунікацій;
- запропонувати механізми впровадження електронних ресурсів в діяльність бібліотеки.

Теоретичною і методологічною основою кваліфікаційної роботи. Для досягнення цієї мети були застосовані наступні методи дослідження: системний підхід: для виявлення факторів, що впливають на рівень державного управління та аналізу діяльності бібліотеки; теоретичне узагальнення: для характеристики основних концепцій державного управління бібліотечною діяльністю; системний підхід: для розробки технологій управління бібліотечною діяльністю; експертне опитування: для виявлення показників розвитку соціокультурної діяльності бібліотек в умовах комп'ютеризації суспільства.

Практична значимість роботи полягає в можливості використання її результатів для оптимізації соціокультурної діяльності бібліотек в умовах комп'ютеризації суспільства, забезпечення змістовного і цікавого дозвілля молоді. Практичне значення полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі та функціонуванні Комунального закладу «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради.

Розгляд результатів роботи. Основні результати дослідження висвітлено у 3 публікаціях тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій університету.

Сучасний модерн ця тема особливо актуальна з урахуванням напрямів *Структура та обсяг роботи.* Випускна кваліфікаційна робота містить вступу, три розділи основної частини та висновки до них, висновки та пропозицій, список використаних джерел. Основний текст роботи викладено на 48 сторінках. Список використаних джерел включає 28 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕЧНОЮ СФЕРОЮ В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ

1.1. Історія розвитку бібліотек як центрів культурного і духовного відродження нації

Книга – одне з найбільш безцінних скарбів людства, джерело, яке відкриває перед людьми нові можливості і дозволяє їм зануритися в цікавий, захоплюючий і фантастичний світ подорожей по різних частинах світу. Довгий час бібліотеки служили центром методологічної та наукової координації, сприяли соціалізації та інтеграції молоді, служили посередниками між інформацією та читачами.

На різних етапах української історії бібліотека зазнавала певних змін залежно від політичних та соціально-економічних змін. Українські та російські вчені, такі як К. Абрамов, В. Жук, І. Акименко, А. Глухов, Б. Володін, Т. Горбаченко, вже підняли деякі питання про історію зародження і розвитку перших бібліотек при монастирях і соборах. М. Кукушкіна, А. Кошиль, В. Ульяновський, М. Лоскутовський, М. Яременко у наукових роботах цих авторів підкреслюється роль і значення бібліотек у збереженні книжкових досягнень, специфіка їх культурно-просвітницької діяльності.

Перші бібліотеки з'явилися під час заснування Київської Русі при церквах і монастирях, княжих дворах, караулах і боярах, першою бібліотекою Київської Русі була бібліотека Ярослава Мудрого, заснована в 1037 році в Софійському соборі Києва [16; с.14-15]. У Соборі також була майстерня з Написання книг скрипторій, місце для перекладу та переписування книг з Греції та Болгарії. У той час Софійський собор був головним релігійним і культурним центром, скарбницею книг всієї держави. Найпопулярнішими збірками в Київській Русі були різні притчі з церковного життя і твори давньогрецьких авторів, таких як Аристотель, Геродот, Плутарх, Ксенофонт та інші. Автори Хронік також часто

використовували збірник «Олександрія», в якому описується життя і подвиги Олександра Македонського. На жаль, це єдина збережена до наших днів згадка в літописі. Достовірних даних про склад книжкового фонду немає, хоча фахівці бібліотеки Св. Софійський собор, що налічує понад 950 томів, переважно церковних, також містив інформацію з історії, географії, астрономії та юридичних трактатів [23]. Ми можемо з упевненістю стверджувати, що бібліотека Ярослава Мудрого стала основою розвитку бібліотечної справи на Україні і сприяла поширенню писемності на Русі, про що свідчить «Повість временних літ» Нестора Літописця та інші літописи того часу.

Сучасна (новітня) бібліотека – це багатофункціональний культурний заклад, місце зустрічей і спілкування між різними групами населення, представниками різних національностей і культур. Бібліотека сприяє діалогу між різними соціальними верствами населення, пропагує культурні цінності та прискорює демократичний розвиток, а також забезпечує доступність інформації. У контексті інформаційного суспільства його метою є надання можливостей для вищої освіти для сприяння набуттю навичок та здібностей для дослідження та використання інформації користувачами.

Сьогодні в Україні налічується понад 45 тисяч бібліотек, книжковий фонд яких становить 700 мільйонів рублів, це копії різних публікацій. Бібліотечна мережа об'єднує спеціалізовані, публічні, наукові бібліотеки, універсальні, а також бібліотеки, спеціально призначені для певної читацької аудиторії: дітей, підлітків, людей з особливими потребами тощо [16].

Таким чином, феномен бібліотеки як закладу культури полягає в тому, що протягом століть і в залежності від соціально-політичної ситуації в українському суспільстві вона змінювала свій статус і напрямок діяльності і пройшла кілька взаємопов'язаних історичних етапів розвитку від першого – зборів Всесвітнього фонду від рукописів книг до практичної реалізації ідей, пов'язаних з придбанням, збереженням, використанням свого інформаційного потенціалу, розвитком, змістом та принципами діяльності.

1.2. Нормативне забезпечення діяльності бібліотеки на законодавчому рівні

Одним з найважливіших завдань сучасних досліджень є розуміння процесів, пов'язаних з діяльністю закладів культури. Одним з видів таких установ є бібліотеки, використання яких визначено Законом України «Про культуру» як гарантія права громадян на доступ до культурних цінностей. Відповідно до Закону бібліотеки входять до базової мережі закладів культури та здійснюють бібліотечно-інформаційну діяльність у галузі культури. Отже, діяльність бібліотеки розглядається в контексті загального культурного розвитку. Інформація, яку бібліотеки надають суспільству, є основою для розвитку освіти, науки і культури, тобто для задоволення інформаційних потреб сучасників.

Здатність держави створювати надійну соціальну та правову базу особливо важлива для належного функціонування бібліотек. У новітніх умовах державності проблема правового регулювання бібліотек не втрачає своєї актуальності і носить життєво важливий характер. Від вирішення цієї проблеми залежить можливість успішної роботи бібліотек.

Законодавство в галузі культури повною мірою регулює всю соціально-культурну інфраструктуру: культурно-просвітницьку, художню, культурно-досугову діяльність (аматорську та професійну), внутрішній ринок видавничої продукції, ринки інших товарів і послуг культурного й мистецького призначення, цифровий простір електронних ЗМІ, українські інтернет-ресурси тощо [24].

Що стосується перетворень за роки незалежності України, то слід зазначити, що в хронологічному порядку першим основоположним законодавчим актом, що визначає економічні, правові, соціальні та організаційні напрями розвитку культури в Україні та визначає механізми правового регулювання закладів культури, став документ «Основи культури законодавство України в галузі культури», прийняте Постановою Верховної

Ради № 2141-ХІІ від 19 лютого 1992 року. Відповідно до загальноприйнятих світових демократичних концепцій в «Основах Українського культурного законодавства» було затверджено ряд основних принципів державної політики в галузі культури, в тому числі: рівність прав і можливостей громадян незалежно від їх соціального статусу та їх національності, у створенні, використанні та поширенні культурних цінностей; доступність; створення умов для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня та естетичного виховання громадян; поєднання державних і громадських основ для забезпечення розвитку культури і т.д. [21].

Детальний аналіз цього закону дозволяє стверджувати, що, хоча викладені в ньому принципи і пріоритети розвитку державної культурної політики відповідають демократичним нормам, вони мали багато ознак політичної, ідеологічної та економічної еkleктики, внутрішньої непослідовності і характеризувалися декларуванням гарантій, які держава повинна дотримуватися у своїй політиці встановлені, що багато в чому пояснює причини їх низької практичної ефективності. В рамках наших досліджень особливу увагу слід приділити публічній бібліотеці, яка займає чільне місце в галузі культури і має значний вплив на соціально-економічний, політичний і духовний розвиток суспільства. Основним недоліком існуючої системи бібліотечного управління є фактична відсутність державного органу, який би комплексно реалізовував державну політику в галузі бібліотечної діяльності з однієї посади.

Основним джерелом фінансування бібліотечної діяльності в Україні є державний бюджет. Однак сьогодні він не базується на стабільних стандартах, загальна кількість бібліотечних замовлень незначна і має тенденцію до скорочення. У зв'язку зі складною економічною ситуацією бібліотеки змушені впроваджувати платні послуги, керуючись постановою Кабінету Міністрів України від 1997 року «Про затвердження Переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами культури і мистецтва на базі державної власності та засобів масової інформації» [14]. Фінансові проблеми є причиною нестачі

інформації та доступності бібліотек, оснащених новітніми технологіями, що уповільнює темпи наукового, культурного та освітнього розвитку нашого суспільства. Як ми бачимо, існуюча система фінансування бібліотечної справи в Україні не може вважатися ефективною, і її необхідно вдосконалювати з точки зору основних принципів правового регулювання.

Правовідносини у сфері діяльності бібліотек регулюються також законами України «Про обов'язкове копіювання» (1999 р.), які встановлюють правові механізми функціонування системи обов'язкового копіювання документів та регулюють питання поповнення бібліотечних фондів [15]; «Про обов'язкове копіювання бібліотечних фондів» [23], які регулюють відносини щодо створення, збору, розповсюдження, зберігання, отримання, використання, захисту та обробки інформації.

Ми вважаємо, що одним із пріоритетних кроків щодо вирішення цієї проблеми могла б стати розробка та прийняття єдиного зводу законів про бібліотеки та бібліотечну справу, який дозволить систематизувати та гарантувати нормативні положення діяльності бібліотек як закладу культури, а також оптимізувати наповнення бібліотек, як недоліки галузевого законодавства відповідно до вимог високорозвиненого демократичного суспільства. Надзвичайно важливим завданням держави є забезпечення ефективного управління бібліотекою як закладом культури, яке в останні роки зіткнулося з багатьма, на перший погляд, важкорозв'язними проблемами: нестачею грошей, відсутністю державних програм і цільового фінансування, нечіткістю ідеологічних орієнтирів, економічна і соціальна криза. Звичайно, неможливо усунути ряд цих та інших нагальних проблем одночасно. Проте чітке визначення основних пріоритетів державної культурної політики та пошук «слабких місць» державного регулювання процесів у сфері культури допоможуть виявити напрями підвищення ефективності регулюючого впливу держави на цей соціальний інститут, що вкрай важливо для суспільства.

Отже, аналізуючи нормативну підтримку культурної політики України в бібліотечній сфері, відзначаючи важливість заходів, що вживаються нашою

державою в цій галузі, слід зазначити, що законодавчі та нормативні акти, які ми розглядаємо, не можуть комплексно і оптимально вирішити проблеми, що виникають в даний час в культурній сфері України сьогодні. Причиною цієї недосконалості є відсутність цілісності та негнучкості правової бази, яка повинна швидко реагувати на економічну та політичну мінливість сучасного суспільства. Отже, галузь права, що регулює відносини в галузі культури і мистецтва, сьогодні, як правило, має свій власний закон для кожного типу установ культури, що вказує на несистематичність правової бази.

1.3. Особливості державного управління бібліотечною діяльністю в умовах децентралізації

Основою державної політики в сфері бібліотечної справи є забезпечення прав громадян на бібліотечні послуги, що забезпечують загальний доступ до інформації та культурних цінностей, які бібліотеки збирають, зберігають і надають у тимчасове користування.

Держава в галузі державного управління діяльністю бібліотек: підтримує бібліотечну справу та її розвиток за рахунок гарантованого фінансування бібліотек, пільгових податків, кредитної політики та ціноутворення; розробляє програми розвитку бібліотечної справи та забезпечує її конкретне фінансування; фінансує створення інформаційних мереж і телекомунікаційних систем для обміну інформацією, входження в глобальні комп'ютерні мережі, об'єднання і забезпечення доступності розподілених бібліотечних ресурсів; створює умови для міжнародного співробітництва бібліотек; сприяє взаємному використанню бібліотечних ресурсів за допомогою системи дистанційних підписок, репозиторіїв, зведених каталогів, бібліотечних фондів обміну, інтеграції бібліотек України у глобальний інформаційний простір; керує діяльністю бібліотек усіх форм власності, регулює діяльність публічних і

муніципальних бібліотек; забезпечує розвиток бібліотечних послуг для соціально вразливих груп населення.

Державна політика в галузі бібліотечної справи здійснюється безпосередньо Міністерством культури та інформаційної політики України, яке: забезпечує формування державної бібліотечної політики в Україні; забезпечує загальне методологічне керівництво бібліотеками та координацію їх роботи; сприяє централізованому придбанню та використанню бібліотечних фондів; координує роботу по об'єднанню бібліотек в єдину бібліотеку і єдину інформаційну систему; розробляє правила, інструкції, положення та інші нормативні документи для державних бібліотек; проводить атестацію бібліотечного персоналу та встановлює порядок її проведення; організовує навчання і перепідготовку бібліотечного персоналу, підвищує його кваліфікацію; курирує діяльність державних і муніципальних бібліотек та їх збереження в бібліотечному фонді України; розробляє та реалізує державні програми своєї програми розвитку навичок та бібліотек; заохочує співробітників бібліотечних установ відповідно до законодавства; сприяє науковим дослідженням, методологічному забезпеченню бібліотечної справи.

Міністерства та інші першорядні органи виконавчої влади, яким підпорядковані бібліотеки, управляють цими бібліотеками, впроваджують державну політику в галузі бібліотечної справи, характеризують систему управління підпорядкованою їм бібліотечною мережею і забезпечують координацію своєї діяльності з бібліотеками у сфері впливу уряду. Міністерство культури та інформаційної політики України.

У березні 2016 року Кабінет Міністрів підписав постанову № 219-р від 23.03.16, якою затвердив Стратегію розвитку бібліотек на період до 2025 року «Якісні зміни в бібліотеках для забезпечення сталого розвитку України». У цьому документі пропонується «створити нову архітектуру інтегрованої державної бібліотечної системи, засновану на загальному доступі та економічній ефективності». 2015 рік став непростим для публічних бібліотек в Україні з реформою місцевого самоврядування та створенням територіальних

громад. Йдеться про те, щоб гарантувати, що місцеві проблеми можна вирішити самостійно за рахунок власних ресурсів. Йдеться про розширення можливостей територіальних органів влади та мобілізацію їх внутрішніх резервів.

Одним із критеріїв визначення сильного територіального утворення є його здатність забезпечувати адекватний рівень культурних послуг. Це завдання полягало в керівництві процесом організації надання бібліотечних послуг населенню у новостворених об'єднаних територіальних громадах (ОТГ). Сьогодні бібліотека є невід'ємною частиною спільноти як центр реагування на суспільні інформаційні потреби громадян, як інформаційний посередник між урядом і спільнотою, як центр формування інформаційних мотивів для спільноти, як соціокультурний центр тощо. Водночас децентралізація створює нові проблеми та ризики для публічних бібліотек, впливає як на їх внутрішню організацію, так і на організацію надання бібліотечних послуг в умовах єдиних територіальних органів, а також дозволяє створювати бібліотеки, що повністю відповідають потребам спільноти, оскільки мережа бібліотек в установах компетентного територіального органу розширюється, спільнота нестиме відповідальність за її організацію та діяльність.

Тому реформа державної бібліотечної системи є стратегічно важливим напрямком регіональної політики держави. Доведено, що інвестиції в розвиток бібліотечної мережі дають безліч переваг в майбутньому, безпосередньо впливають на зростання валового регіонального продукту, утворення нових робочих місць і зростання середньої заробітної плати.

Публічні бібліотеки відіграють особливу роль в умовах соціальної, економічної, психологічної та політичної кризи суспільства, оскільки вони залишаються надійним, доступним та безкоштовним джерелом інформації, платформою, яка об'єднує суспільство, сприяє толерантності, місцем, де підприємці-початківці можуть отримати необхідні знання щоб розпочати власний бізнес, де внутрішньо переміщені особи можуть отримати необхідну юридичну інформацію тощо.

Ключові питання реформування бібліотечної галузі не мають остаточного бачення шляхів реформування бібліотечної системи України. У цієї проблеми є кілька причин:

- декларативний характер стратегічних документів;
- невідповідність законодавства про публічні бібліотеки вимогам децентралізації.
- слабка здатність державних і регіональних програм підтримувати публічні бібліотеки.

Ми можемо сформулювати три можливі моделі реформування української сучасної бібліотечної системи в сільській місцевості в контексті реформи адміністративно-територіального устрою та системи місцевого самоврядування:

- публічні бібліотеки об'єднані з освітніми (шкільними) бібліотеками ;
- мережа публічних бібліотек об'єднаних територіальних громад функціонує незалежно і не зливається з іншими установами громади (культурними центрами, шкільними бібліотеками тощо). У той же час муніципалітети оптимізують мережу бібліотек на своїй території на свій розсуд, дотримуючись певних стандартів, зокрема, наявність як мінімум однієї публічної бібліотеки в кожному муніципалітеті;
- публічні бібліотеки об'єднані з народними будинками в так званих «культурних центрах» [28].

Одним із критеріїв визначення сильного територіального утворення є його здатність забезпечувати адекватний рівень культурних послуг. Саме це завдання має підтримувати бібліотеки в їх рекламній діяльності, спрямованій на захист прав користувачів на бібліотечні послуги та доступ до інформації. Щоб підтримати бібліотеки в їх пропагандистській діяльності, Національна парламентська бібліотека України розробила рекомендації щодо організації надання бібліотечних послуг в об'єднаних територіальних громадах.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ КЕРІВНИЦТВА БІБЛІОТЕЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПРИКЛАДІ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА» НОВОГУЙВИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

2.1. Дослідження організаційно діяльності КЗ «Публічна бібліотека» Новогуйвинської селищної ради

Нинішня бібліотека – це складний комплекс, правильне функціонування якого багато в чому залежить від організаційної структури. Під організаційною структурою розуміється певний впорядкований набір взаємопов'язаних елементів, які забезпечують функціонування і розвиток всієї організації. Оптимальна структура – це структура, яка сприяє найбільш ефективному використанню новітніх, технологій, організації праці та виробництва [4].

Шляхом реорганізації організаційної структури більш ефективно вирішуються наступні завдання: побудова системи міжвідомчої взаємодії; розвиток співпраці між структурними підрозділами; досягнення інтеграції міністерської діяльності; усунення протиріч між підрозділами; зміцнення зв'язків з організаціями та установами міста, регіону; створення нових посад.

Комунальний заклад «Публічна бібліотека» Новогуйвинського селищної ради в даний час відіграє важливу роль в інформуванні користувачів і сприяє їх науковому і культурному збагаченню. Це інформаційний центр, який діє як посередник між інформацією та споживачами. Швидкий розвиток науки і техніки впливає на мінливі потреби і призводить до необхідності пошуку нових засобів і методів обслуговування читачів.

За словами індійського бібліотекаря професора Шиалі Ранганітана, «... колекція книг, хоча і добре розвинена, підготовлена до публікації, добре обладнана та організована, ще не є бібліотекою. Його життя починається з бібліотекаря та читачів. Те, що відбувається за їх участю, становить саму суть бібліотеки» [15] для поточного аналізу діяльності бібліотечних установ

необхідно вивчити сильні сторони і можливості бібліотек, описати нагальні проблеми і запропонувати рішення (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Сильні сторони та можливості діяльності книгозбірень

№ з/п	Сильні сторони	Можливості
1	Велика бібліотечна мережа, наявність багатофункціональних методичних центрів для регіонів і районів (регіональні та центральні бібліотеки)	Підтримка інтелектуального розвитку членів громади (самоосвіта, навчання, консультації, виховання)
2	Кваліфікований персонал, система освіти та підготовки бібліотекарів	Надавати ІТ-послуги користувачам
3	Досвід реалізації інноваційних проєктів підтримки	Розвивати діяльність зі збору коштів у різних типах бібліотек
4	Безкоштовні базові бібліотечні послуги	Розширення списку платних послуг
5	Доступ, організація та поповнення фондів електронних бібліотек	Генерувати творчі ідеї та реалізовувати інноваційні проєкти
6	Співпраця з видавництвами, освітніми установами та громадськими організаціями	Проводити соціологічні дослідження
7	Сприяє збільшенню частки української літератури в бібліотечних фондах	Накопичення місцевих історичних ресурсів як засіб підвищення конкурентоспроможності регіону
8	Регіональні та центральні бібліотеки створили та проводять навчання (вивчення іноземних мов, технічні навички та професійний розвиток)	Утворення клубів та гуртків за інтересами
9	Вони обслуговують різні соціальні групи населення (включаючи користувачів з особливими потребами)	Розширення пропозиції послуг для вразливих груп
10	Звіти про діяльність бібліотек на веб-ресурсах, у ЗМІ та соціальних мережах	Популяризація літератури за допомогою акцій та інших масових заходів

Сфера бібліотечних послуг дуже різноманітна і багатофункціональна. Комунальний заклад «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради успішно реалізує на практиці та впроваджує нові проєкти та цікаві форми бібліотечного обслуговування споживачів, оскільки надання новітніх послуг є вирішальним фактором у формуванні позитивного іміджу бібліотечної установи.

Традиційними соціальними функціями бібліотеки є: депонування (зберігання); накопичувальна (відповідає процесам збору та збору інформації);

комунікація та інформація (поширення інформації та заохочення комунікаційних зв'язків між книгою, бібліотекою та читачем).

Діяльність Комунального закладу «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради на регіональному рівні керується державними стратегіями розвитку на певний період, національними пріоритетами та положеннями, що регулюють повноваження бібліотеки на регіональному законодавчому рівні.

Управління Комунальним закладом «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради на місцевому законодавчому рівні здійснюється безпосередньо співробітниками бібліотеки, уповноваженими на це відповідно до чинного законодавства. Це дозволяє їм краще пізнати свої права та обов'язки, визначені місцевими нормативними актами, і відповідно використовувати їх для виконання завдань, покладених на працівників. Місцеві нормативні акти відображають рішення колегіальних та індивідуальних органів управління бібліотеками. Ці документи спрямовані на встановлення правил, встановлених в правових актах керівних органів. Внутрішні документи, які працюють в Комунальному закладі «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради.

Відповідно до чинного законодавства, в будь-якій установі, підприємстві або організації діяльність, пов'язана з прийманням, передачею, звільненням або видачею ліцензій, є особистими документами. Робота персоналу навчається на підставі заяви – заявки, дозволу або офіційного письмового повідомлення.

Основним документом, що відображає перспективи розвитку бібліотеки, є крайовий план роботи бібліотеки на рік. Згідно з планом роботи бібліотеки на 2022 рік, основне завдання-перетворити її на сучасний інформаційний центр, відкрите громадське місце для навчання, розвитку та реалізації творчих здібностей громадян.

Проаналізувавши аспекти діяльності бібліотеки, ми можемо відзначити ряд переваг і недоліків в роботі бібліотечних установ. Бібліотека є центром накопичення соціокультурної, краєзнавчої та патріотичної інформації і бере активну участь у розвитку та формуванні ціннісних орієнтацій у підростаючого

покоління. Широка мережа бібліотек надає можливість навчатися, співпрацювати та підвищувати рівень кваліфікації в громаді. Бібліотеки активно впроваджують нові методи роботи, втілюють їх в інноваційні проєкти та є місцем творчості та творчого розвитку.

Негативними факторами, що впливають на діяльність бібліотеки, в першу чергу є застаріла правова база, недостатнє фінансування приміщень, втрата позитивного іміджу професії бібліотекаря і т. д. Отже, успіх і імідж бібліотек залежать від ряду факторів, кожен з яких має суттєвий вплив на діяльність бібліотеки. розвитку та успіху установи.

Таким чином, комп'ютеризація суспільства, яка поступово розвивається у формі комп'ютеризації, автоматизації та доступу до мережевих технологій, суттєво змінює організаційну структуру публічних бібліотек в Україні. Виникають нові організаційні структури, пов'язані з формуванням і використанням електронних інформаційних ресурсів, впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в практику публічних бібліотек і створенням нових штатних робочих місць, відмовою від традиційних лінійно-функціональних структур управління в підтримці матричних структур (мета програми). Виходить, що показники публічних бібліотек в Україні не відповідають вимогам інформаційного суспільства, оскільки організаційна структура сучасної бібліотеки має бути орієнтована на стратегію розвитку цієї бібліотеки. Перегляд усталеної організаційної структури та створення сучасних організацій значно прискорить комп'ютеризацію публічних бібліотек в Україні, підвищить ефективність роботи, а також допоможе поліпшити репутацію професії бібліотекаря.

2.2. Аналіз особливостей управління соціокультурною діяльністю КЗ «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради

Останніми роками на сторінках спеціалізованих бібліотечних видань публікуються матеріали про перетворення бібліотек на соціально-культурні та дозвілєві центри, основним завданням яких є організація неформального спілкування читачів, зустрічей з цікавими людьми та інформація про літературні та мистецькі новинки.

В результаті бібліотека залишається культурним і цивілізаційним явищем з функціями державної установи універсальної компетенції, що охоплює всі досягнення культури і цивілізації.

У комунальному закладомі «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради бібліотекарі активно освоюють ігрові, комунікативні, творчі та розвиваючі технології бібліотечної діяльності. Більшість інноваційних способів прийшло в бібліотеку з інших галузей культури: благодійні вистави для читачів, театральна практика, книжкові прем'єри, сімейний відпочинок, конкурси, ігри, клубні, під явним впливом телебачення, книжкові покази, книжкові аукціони, літературні гуртки, КВН і т. д. Комунікативні курси, мозкові штурми, конкурси, діалоги, вечори, інтелектуальні ігри, діалоги з пресою – ці форми та інші бібліотечні заходи допомагають бібліотеці налагодити ефективне спілкування з різними категоріями користувачів і створити комфортне середовище для спілкування, інформація, спілкування та дозвілля в бібліотеці.

Крім того, у зв'язку з розширенням сфери діяльності бібліотеки в мережевому середовищі зростає важливість комп'ютерної віртуальної комунікації, багатоступінчастого процесу взаємодії між віддаленим (віртуальним) користувачем і бібліотекарем. Форми віртуального спілкування включають телеконференції та інші текстові повідомлення, чат, електронну пошту, відеоконференції, спілкування користувача з електронною телефонною книгою, спілкування з віддаленим користувачем тощо.

Пріоритети роботи бібліотеки визначаються впровадженням новітніх технологій, створенням власних інформаційних продуктів і послуг, оскільки основним критерієм оцінки діяльності бібліотеки є ступінь організації інформаційних ресурсів. Використання найсучасніших інформаційних технологій робить бібліотеку привабливою для користувачів «цифрового покоління», організовуючи доступ до читання електронних книг і журналів.

Молоді люди зазвичай прагматично ставляться до бібліотеки. Отже, завдання бібліотекарів – показати їм інші способи проведення свого вільного часу. Для них підходять активні форми і методи: зустрічі з цікавими людьми (поетами, письменниками, музикантами, художниками, молодіжними ідолами), дискусії, дебати, турніри, презентації, змагання, квести, ігри, а також заходи з використанням електронних ресурсів та інформаційних технологій-конкурси веб-сайтів, слайд-шоу, відеокліпів і т. д. у цьому типі роботи ви повинні розмовляти з молодими людьми на доступному їм мовою. Instagram, Facebook, YouTube, Twitter, Google+, Instagram-технології, що дозволяють привернути увагу до бібліотеки, яка повинна бути в центрі важливих і цікавих для користувачів подій, і включити їх в загальні заходи.

Спектр заходів, які бібліотека пропонує відвідувачам, досить широкий: конкурси фольклористики, літературні екскурсії, інформаційні дні, літературні огляди з коментарями, відеоконференції, уроки краєзнавства, привітання з віршами, книжкові виставки, конкурси, Бібліомікс, Бібліорада, флешмоби та багато іншого. Щорічні Шевченківські читання «Твори Тараса – гордість і окраса України», оповідання «Україна в Європі – Європа в Україні», пізнавально-пізнавальний калейдоскоп «Три літери: для дому, для душі, для дозвілля», а також літературні портрети на дати народження письменників.

Зустрічі з відомими особистостями в літературному кафе і бібліокафе стали популярними серед відвідувачів бібліотеки. Бібліотеку відвідали письменник В.В. Білобровець, голова Житомирської обласної організації «Свобода» Сидір Кізін, професор Поліського університету Євгеній Ходаковський, кандидат історичних наук, краєзнавець Геннадій Махорін,

краєзнавці: Марія Рудак, Марія Пономаренко, Світлана Соболевська, Людмила Коваль, Світлана Вітер та інші всі масові заходи детально висвітлювалися на сторінках ЗМІ та сторінках соціальних мереж.

Щорічно працівники ЦРБ приймають участь в оформленні обласних виставок народно-прикладного мистецтва (Міжнародне свято літератури і мистецтва «Лесині джерела» м. Новоград-Волинський; I Регіональний форум «Житомирщина – територія можливостей» м. Житомир, обласне свято «Майстерний червень» м. Житомир, Обласний фестиваль «Fish food fest» с. Перлявка Тетерівської ОТГ, Фестиваль бардівської пісні «Мі-мі-соль» с. Дениші Тетерівська ОТГ, Всеукраїнське свято «Рушники мого краю» м. Андрушівка).

Літературно-мистецький салон «Берегиня» користується великою популярністю у читачів. Вже більше 10 років співробітники зустрічаються з цікавими творчими особистостями регіону, виставляють художні та декоративні твори мистецтва, проводять різні майстер-класи.

Успішна робота бібліотеки забезпечується плідною співпрацею з такими культурними та творчими установами, як Житомирська музична школа імені В.С. Косенка, обласні бібліотеки для дорослих, дітей та підлітків, Житомирський обласний центр народної творчості, Житомирська обласна організація народної творчості, Національна спілка письменників України та інші установи та організації.

Сьогодні книжкове зібрання бібліотеки налічує понад 20 000 примірників у різних виданнях, на які відгукуються в основному за рахунок пожертвуваних публікацій, а також за рахунок бюджетних коштів та української книжкової програми.

Водночас спостерігається помітна тенденція зниження інтересу дітей до бібліотеки, друкованих книг та систематичного читання, що призводить до порушення гармонійного розвитку особистості та зниження загального освітнього та культурного рівня майбутніх громадян України. Це заохочує бібліотеку вдосконалювати свою розважальну функцію та знаходити нові способи роботи з дітьми. Зокрема, бібліотека займається естетичним, духовним

та екологічним вихованням та розвиває творчі здібності. Основоположним змістовного дозвілля є прищеплення дітям любові до книг, музики і мистецтва, формування гуманістичних цінностей, розвиток творчості і виховання інтелектуально і духовно збагаченої особистості.

Особлива увага приділяється дизайну бібліотеки. Увагу читачів привертають яскравий і привабливий інтер'єр, ілюстративні та нетрадиційні експозиції книги: панорами, діалоги, вікторини, екскурсії.

Реалізація планів бібліотекарів в значній мірі вимагає підтримки місцевої влади. Однак є також ідеї, реалізація яких в першу чергу залежить від зусиль бібліотекарів, їх бажання бути корисними своїй громаді, їх здатності працювати з волонтерами та зацікавленими громадянами. Зокрема, сюди входить організація курсів комп'ютерних навичок для відвідувачів, у тому числі для представників соціально незахищених груп населення (безробітні, пенсіонери, малозабезпечені сім'ї, домогосподарки); розробка проекту по спілкуванню з успішними колишніми безробітними, практичними психологами та фахівцями муніципального управління зайнятості; поширення краєзнавчої літератури; запуск акцій «Читаємо всією сім'єю», «Читаємо разом!» за участю обдарованих дітей та творчої молоді, вразливих груп населення, людей похилого віку; створення нових клубів за інтересами; проведення творчих зустрічей з сучасними українськими письменниками та багато іншого [22].

Отже, сучасна новітня бібліотека – це відкрита, багатофункціональна та адаптована культурна та цивілізаційна установа. Якщо в сучасні електронні та мультимедійні ресурси були додані до традиційних книжкових колекцій, якщо інтернет став пріоритетним джерелом інформації в суспільстві і взяв на себе певні функції бібліотеки, то його традиційна роль повинна змінитися. Однак вся діяльність бібліотечних установ повинна бути підпорядкована загальній і глобальній меті-оптимальній культурно-інформаційній підтримці життя всього суспільства і кожного читача.

2.3. Оцінка можливостей використання електронних ресурсів у бібліотечній сфері

Одним з основних завдань бібліотеки і сьогодні є підвищення якості бібліотечних та інформаційних послуг, створення та організація доступу до ресурсів і послуг, що відповідають інформаційним потребам і потребам користувачів різних категорій. Використання нових інформаційних технологій сприяє підвищенню ефективності та результативності послуг, розвитку та вдосконаленню електронних ресурсів і послуг.

Систематичне вивчення задоволеності інформаційних потреб користувачів, ефективності використання інформаційних ресурсів і послуг, а також задоволеності ресурсною базою бібліотеки дозволяє скласти уявлення про стан і проблеми бібліотечних послуг і на основі отриманих результатів приймати ефективні управлінські рішення щодо розвитку інформаційної складової, вдосконалювати існуючі форми і методи обслуговування користувачів або впроваджувати нові.

Автоматизація інформаційно-бібліотечних процесів, інформаційні технології на службі читачів, створення каталогів і електронних бібліотек, формування інформаційно-бібліотечних систем і мереж, взаємодія бібліотек в електронному та інформаційному просторі, доставка документів, онлайн-ресурси – це лише один з напрямків невеликий перелік проблем, які охоплюють нову реальність, в якій працюють сучасні бібліотеки.

Сучасний рівень розвитку інформаційних ресурсів на сайтах бібліотек характеризується широким використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що робить необхідним розробку довгострокового плану щодо вдосконалення бібліотечних ресурсів в інтернеті, їх функціональності і характеристик. Таким чином, електронні довідково-бібліографічні послуги (ДБП) передбачають використання електронних ресурсів для однозначної відповіді на запити користувачів. Концепція електронних ресурсів включає три аспекти: цифрову форму фіксації інформації, комп'ютерні засоби та програмне

забезпечення для відтворення та управління інформацією, а також електронне середовище для поширення інформації [2; с.11].

Основне завдання сучасної людини – не тільки навчити його читати і аналізувати книгу, а й навчити орієнтуватися у величезному потоці інформації, швидко знаходити і виділяти головне і задовольняти інформаційні потреби суспільства.

Отже, необхідно модернізувати роботу бібліотекаря, оснастити його сучасними комунікаційними технологіями та обладнанням, оскільки змінюється не тільки суспільство, а й сама роль сучасного бібліотекаря, його підхід до обслуговування читачів. Необхідно освоїти комп'ютер як носій інформації, що підвищує медіакультуру співробітника бібліотеки. Роль бібліотекаря в житті суспільства зростає, але не слід забувати, що зростають і вимоги до бібліотечного працівника. Сучасний працівник бібліотеки повинен вміти:

- тримати руку на пульсі інформаційного ринку;
- грамотно працювати з інформаційними ресурсами, знаходити і представляти інформацію в тому вигляді, в якому вона необхідна користувачеві;
- підтримувати комп'ютерне обладнання в хорошому стані і мати можливість працювати з усіма видами обладнання, наявного в бібліотеці;
- створити свій власний інформаційний продукт (електронні каталоги і картотеки, електронні форми, бібліографічні списки, огляд сайту в Інтернеті).

Саме ці завдання змінили роль самого бібліотекаря та його підхід до обслуговування читачів. Їх змушували займатися самоосвітою, самовдосконаленням і професійним розвитком. У наші дні доступу до Інтернету вже недостатньо, щоб дати вашим користувачам можливість використовувати ресурси інших людей, ви все одно повинні мати можливість створювати та переглядати власні.

Сучасність стикається з необхідністю створення власного контенту: власного веб-сайту, блогу, сторінки в соціальних мережах в Інтернеті. Веб-сторінка –це сучасний документ або набір документів, які об'єднані в один веб-сайт і пов'язані єдиною темою. Веб-сайт бібліотеки пропонує цікаву та корисну

інформацію для читачів. Це може бути інформація про колекції, картотеки, літературу, графіки роботи, каталоги, правила користування бібліотекою, тематичні заходи, книжкові виставки та інформаційні послуги, які ця бібліотека надає користувачам.

Веб-сайт повинен бути зручним для користувача. Користувач (читач) повинен легко орієнтуватися і знаходити необхідну йому інформацію. Організація веб-сайту вимагає спільних зусиль кількох фахівців: бібліотекаря, дизайнера, веб-майстра і програміста.

Саме створення власних веб-сайтів впливає на імідж бібліотеки та сприяє створенню нового інформаційного, інтелектуального та культурного простору.

Блог – це чудовий спосіб висловити свої думки, зміцнити присутність вашої компанії в Інтернеті та продемонструвати свій зміст в Інтернеті. Є 10 найкращих сервісів для створення блогу:

1. WordPress.com – найбагатший сервіс для створення блогу. Його безкоштовна версія містить безліч функцій, лічильники трафіку, спам-фільтри, SEO, чудові теми дизайну та багато іншого.

2. Blog.com – це ще одна платформа для ведення блогів, розроблена на основі програмного забезпечення WordPress. Як і у інших сервісів, у нього є свої плюси і мінуси. З одного боку, у вас є безліч красивих і сучасних тем для безкоштовних облікових записів, які ви можете використовувати. З іншого боку, на сервісі більше реклами, ніж на WordPress.com (однак ви можете попросити платне оновлення, щоб видалити рекламу.)

3. Google Blogger – це добре відомий сервіс для створення блогу, який також включає в себе безліч різних опцій. Наприклад, пакет Blogger включає інтерфейс графічного дизайну, який дозволяє користувачам змінювати зовнішній вигляд блогу на свій розсуд (хоча макет, наданий Blogger, далекий від макета, наданого WordPress).

4. TypePad Micro – ще одна гідна послуга для створення та ведення блогів. Його переваги включають дуже зручний інтерфейс та можливість імпортувати / експортувати зміст блогу з інших служб.

5. Jux – це інноваційний сервіс, який дозволяє ділитися вмістом в Інтернеті. Це не платформа для ведення блогів у традиційному розумінні цього слова, як згадані вище, хоча вона має багато подібних функцій. На Jux ви можете створити свій власний мікроблог і ділитися інформацією з іншими користувачами.

6. Tumblr – це популярна і багатофункціональна платформа для мікроблогів. Він пропонує ряд цікавих та цікавих функцій, таких як аудіоблоги (наприклад, обмін музикою), безкоштовні користувацькі домени та сотні чудових безкоштовних дизайнерських тем.

7. Posterous Spaces – це хороший сервіс, який багато в чому схожий на Tumblr. У ньому є хороша система захисту конфіденційності та відображення повідомлень, так що ви можете легко контролювати коло людей, які можуть переглядати ваші повідомлення в цій службі.

8. WordPress, яка пропонує скромний набір функцій. Безкоштовні облікові записи з приблизно 140 темами, користувацькими доменами та приблизно 40 плагінами в їх арсеналі.

9. Weebly пропонує більше, ніж просто розробку та ведення блогів. Цей сервіс являє собою повноцінний конструктор веб-сайтів. Weebly має зручний інтерфейс, підтримку галерей зображень та слайд-шоу, аудіо-та відеофайлів, карток тощо.

10. Живий Журнал (Live Journal) пропонує сервіс блогів з соціальним підтекстом. Тут ви можете взаємодіяти та спілкуватися з іншими учасниками Live Journal на сторінках їхнього блогу. Комунікабельність цього сервісу блогів-єдина перевага для більшості людей, що використовують Live Journal [19].

Величезним поштовхом на шляху професійного розвитку співробітників Комунального закладу «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради і можливістю надавати нові бібліотечні послуги стало отримання в 2005 році Головної премії 5 бібліотек Житомирської області в рамках проекту Bibliomost в рамках глобальної бібліотечної ініціативи Фонду Білла і Мелінда Гейтс. В результаті участі та збору бібліотеки отримали 15 комп'ютерів. Також були

відкриті безкоштовні Інтернет-центри, і було представлено ряд нових послуг, включаючи доступ до Інтернету, безкоштовне навчання, консультації з комп'ютерних навичок тощо.

Організаційно-методичний відділ Комунального закладу «Публічна бібліотека» Новогуївинської селищної ради щорічно проводить електронні звіти Esmar (система електронного моніторингу базової мережі публічних бібліотек України) районних бібліотек та публічних бібліотек.

Бібліотека оснащена сучасним обладнанням, мультимедійними комплексами, зонами Wi-Fi. У співпраці з державними та культурними установами вона задовольняє потреби та бажання молоді, організовує змістовні дозвілєві заходи.

У третьому тисячолітті вектор розвитку професійного спілкування бібліотечної спільноти явно спрямований на освоєння середовища віртуального спілкування. У професійних колах стають актуальними проблеми розширення пропозиції каналів зв'язку та засобів масової інформації в інформаційному середовищі Всесвітньої павутини, проблеми медіатизації бібліотек – обговорюються і інформаційні інститути, розглядається розвиток інтерактивної взаємодії інформаційних структур, можливість створення спільних баз і банків інформаційних об'єктів, можливості підвищення кваліфікації бібліотечного персоналу шляхом оволодіння послугами інтернет-телекомунікаційного середовища, інформаційними технологіями і т.д. вивчаються онлайн-сервіси і формування на їх основі єдиного бібліотечно-інформаційного простору. Це призводить до змін у стратегіях формування спеціалізованих компетенцій бібліотекарів: проблеми визначення характеристик новітніх технологій та можливостей їх впровадження у повсякденну практику бібліотечної спільноти стають актуальними.

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ

3.1. Шляхи удосконалення нормативно-правового забезпечення бібліотечної діяльності

В системі бібліотечного управління найважливішу роль відіграє законодавство – створення законів, нормативних актів вищої юридичної сили і довгострокових заходів, що регулюють різні аспекти бібліотечного будівництва, взаємовідносини: державних і муніципальних органів влади, бібліотек і населення.

Закони про бібліотеки в даний час є невід'ємною частиною управління бібліотечною справою в більшості країн світу як на національному рівні, так і в рамках їх окремих адміністративних департаментів, наділених законодавчими правами. У контексті важливих соціальних змін в Україні великого значення набуває проблема розвитку та вдосконалення правового регулювання суспільних відносин у сфері бібліотечної діяльності, що визначає її місце в правовій системі України.

Необхідно звернути увагу на необхідність негайних змін у багатьох юридичних документах, що стандартизують різні ланки бібліотечного процесу, оскільки поява в бібліотечних фондах матеріалів у традиційних засобах масової інформації та електронних інформаційних ресурсах вимагає негайного уточнення нормативно-правової бази, що інформує про бібліотечний процес організацію придбання, обробки, зберігання і використання електронних документів. Сьогодні немає взаємної згоди між цими технологіями та традиційними бібліотечними технологіями. Всі закони, показники звітності та міністерські інструкції в галузі бібліотечної справи розроблені і, відповідно, повинні регулювати діяльність бібліотек в

системі аналогового зв'язку. Формування цифрової інфраструктури радикально змінює умови, методи і форми роботи, масштаби і якість якої починають вимірюватися іншими параметрами і значеннями.

Основним концептуальним положенням, що визначає стратегію оновлення правової бази, є визнання абсолютної рівності послуг, що надаються Користувачам при особистому відвідуванні бібліотеки, і послуг, що надаються віртуально. Такий підхід найкращим чином відповідає основному тренду розвитку всієї сфери послуг в цифровому середовищі: чим вище частка послуг в цифровому вигляді, тим вище ефективність установи сьогодні, завдяки постійно зростаючим можливостям використовуваного програмного забезпечення. Зміни в діяльності бібліотек не повинні обходити стороною організацію роботи зі стандартами в інформаційній, бібліотечній та видавничій сферах в Україні. Зокрема, у зв'язку зі значними змінами функціоналу бібліотек за останні роки виникла об'єктивна потреба у перевірці показників, за якими оцінюється їхня робота. Невідкладно необхідно прийняти новий національний стандарт бібліотечної статистики.

Українська публічна бібліотека потерпає від неузгодженої національної програми розвитку, асиметричних підходів до вирішення своїх нагальних потреб: скорочення чисельності бібліотек, недостатня технічна та матеріальна база, незадовільне фінансування, низький рівень соціального захисту бібліотечного персоналу, болючі сегменти сучасної публічної бібліотеки України.

Рубікон на шляху реформи – це формальний і безсистемний підхід держави до своєї функціональної трансформації, який перешкоджає появі нового типу публічних бібліотек, всієї національної бібліотечно-інформаційної системи. Публічна бібліотека – це соціальний організм, в якому матеріальний компонент (який також важливий) не є фундаментальним компонентом.

Найбільш впливовими факторами є свобода і демократія суспільного життя. Про це свідчить світовий досвід, оскільки демократичні традиції

здатні нейтралізувати можливі негативні наслідки слабкої економічної системи. Кристалізація форм розвитку бібліотек на державному рівні утворює нову сучасну парадигму перетворень, пов'язаних з новими формами теоретико-методологічного розвитку бібліотечної системи.

Концентрація соціокультурної, державної, творчої та інформаційної складових діяльності бібліотек відкриває нові перспективи для їх функціонування в умовах глобалізації. Користувачі державної бібліотеки є основними учасниками інтегрованої бібліотечно-інформаційної мережі України.

Реальними цілями державної політики в галузі бібліотечної справи є розвиток і вдосконалення правової роботи, яка регулює функціонування мережі публічних бібліотек України, захист бібліотечної справи; зміцнення міжвідомчого і міжнародного співробітництва; координація діяльності в системі «державна – бібліотека» за спільне створення і використання електронних ресурсів; інтеграцію бібліотечної та інформаційної індустрії України у світовий інформаційний простір.

Основним завданням державних установ щодо подолання своєї асиметричної політики в галузі бібліотечної справи має стати: впровадження нових інформаційних технологій; створення Всеукраїнського зведеного електронного каталогу; розширення участі бібліотек у дослідницькій роботі; встановлення нових засад міжнародного співробітництва; необхідна термінова модернізація структурних функцій та діяльності інформаційних технологій, щоб забезпечити часткову автономію економічної складової діяльності публічних бібліотек та розширити права бібліотечних установ на економічну діяльність відповідно до «класифікації економічної діяльності» (КВЕД – невід'ємна частина державної системи класифікації та кодифікації технічної, економічної та соціальної інформації в Україні, яка узгоджена зі статистичною класифікацією економічної діяльності Європейського Співтовариства (НАС), яка, в свою чергу, узгоджена з міжнародною стандартною галузевою класифікацією (ISIC).

В Українській бібліотечній індустрії є ряд проблем, викликаних низкою факторів, які вимагають негайної державної підтримки. Основою реформи має стати демократизація національної програми розвитку бібліотечної справи в Україні на основі модернізації бібліотек: від професійної підготовки бібліотечних працівників до їх фінансування. Інвестиції в бібліотеки та інформаційну інфраструктуру є внеском у майбутнє людства.

Отже, для вдосконалення правової бази бібліотечної справи необхідно вжити таких заходів:

- розробка та затвердження «Положення про бібліотечний фонд України»;
- гармонізація вітчизняних та зарубіжних стандартів, міжнародної та національної статистики;
- удосконалення існуючих професійних стандартів та розробка нових стандартів для підвищення якості діяльності та послуг бібліотек (у тому числі на основі стандартів ISO 9000);
- моніторинг та постійне вдосконалення правової бази в пріоритетних галузях державної бібліотечної політики.

3.2. Стратегічні напрями розвитку діяльності бібліотек в структурі сучасних комунікацій

На сучасному етапі соціального розвитку бібліотекарі називають бібліотеку основним соціокультурним центром, обумовленим певними моделями соціального розвитку. Новітня культурна діяльність може бути представлена формулою: культурна діяльність = творча діяльність + комунікативна діяльність.

Метою соціокультурної діяльності нових бібліотек є організація змістовного та раціонального дозвілля користувачів (читачів), задоволення та розвиток саме їх культурних потреб, утворення умов для самореалізації та

самоосвіти кожної людини, поширення його компетенцій, самовдосконалення і самодіяльна творчість як частина дозвілля.

Завдання бібліотек сьогодні – стати відкритим простором для навчання, спілкування та дозвілля, щоб кожен користувач відчував себе учасником живого творчого процесу. А стратегічне завдання бібліотеки – створити комфортні умови для читачів, атмосферу неформального спілкування, значно знизивши рівень формальності і зміцнивши довіру у відносинах.

Соціокультурна діяльність новітньої бібліотеки визначає обличчя бібліотеки, сприяє формуванню її позитивного іміджу. У той же час бібліотека все більше виходить за рамки форм діяльності, заснованої виключно на книгах, і встановлює тісні культурні зв'язки з іншими галузями (мультикультуралізм). Особливістю розвитку сучасної публічної бібліотеки як соціокультурного центру є інтегративна спрямованість та функціонування, використання варіативних моделей бібліотечних послуг для задоволення рекреаційних потреб користувачів.

Особливістю є використання різних форм; в рамках вже згаданих форм це дискусії, презентації книг за участю їх авторів, читацькі конференції, усні огляди, години цікавих повідомлень, вечори запитань і відповідей, віршовані колажі, екологічні ігри, бібліографічна інформація, виставкових проєктів, спільних бібліотечних заходів з музеями, видавництвами, архівами, вебінарів, краєзнавчих заходів, книжкових Кросинговерів, літературних бібліотек, флешмобів і т. д. ці форми часто включають зв'язки з громадськістю та медійність бібліотек. Однак ефективність соціокультурної діяльності бібліотек можлива за будь-яких обставин за умови цілеспрямованої роботи з формування та поширення (популяризації) бібліотечних ресурсів.

Досить активно впроваджується в бібліотечну практику: електронні виставки, відеоконференції, інтерактивні форми – поліфонічні мозаїки нової журналістики, книжкові композиції, літератури, дебати, флеш-інтерв'ю, анонси

ювілеїв на наступний місяць, афіші знаменних дат, фестивалі молодіжної літератури, паради супермузики книги, літературна театралізація.

У регіональних і муніципальних бібліотеках є асоціації, об'єднання, проводяться семінари, використовуються інтерактивні форми: усні журнали, літературні карнавали, літературні гуртки мозку, літературні тижні, літературні зібрання, салонні заняття, літературні портрети, поетичні альбоми, конкурсні виставки, ігрові курси, дослідницькі курси, літературна діяльність, курси конференц-зв'язку, літературно-історичні твори, вечори з любовними текстами, цикли портретних вечорів, літературні ігри, театральні вистави для, літературні маскаради тощо.

Для того щоб виявити закономірності розвитку бібліотек як соціокультурних центрів в Україні, необхідно звернути увагу на вибір форм і методів роботи, які, в свою чергу, залежать від врахування ряду факторів: сучасних тенденцій у сфері освіти, культура, освіти і культури, мистецтво, цілі і завдання бібліотеки, її умови і можливості, вік і психологічні особливості читачів, гендерний підхід, досвід співробітників бібліотеки тощо. Теперішнє покоління, що виросло з мозаїчним телевізійним зображенням, звикає складати для себе картину навколишнього світу з окремих фрагментів і, отже, прочитавши тільки фрагмент книги, побачивши конкретну подію і взявши в ньому участь, він може сприймати навколишній світ як єдине ціле.

В даний час найбільш успішними заходами з точки зору проведення є ті, які проводяться за допомогою технічних засобів: телебачення, відео, аудіо, комп'ютерної техніки.

Пошук нових форм і методів соціокультурної діяльності бібліотек в Україні сприяє активному поширенню досвіду реструктуризації бібліотек з конкретною метою читання та диференціації напрямів. Йдеться про бібліотеки духовної літератури, комерційні бібліотеки, бібліотеки-музеї, бібліотеки-театри, бібліотеки-виставки, бібліотеки як центри національної культури, молодіжні центри дозвілля, центри новітні бестселери як

культурні центри. У ряді регіонів з'явилися «зелені» екологічні бібліотеки, що сприяють переходу від проблем збереження до екології душі, відродженню моральних цінностей і бібліотерапевтичної реабілітації людей з обмеженими можливостями.

Слід також зазначити, що, незважаючи на відмову від усіх норм і правил ідеологізованого суспільства, неможливо ігнорувати науково обґрунтовані норми, розроблені бібліотекознавством. Тому при роботі з користувачами Ви обов'язково повинні звертати увагу на наступні аспекти: релевантність – користувач повинен вчасно отримати те, що він очікує; оперативність – інформація з актуальних тем повинна відображатися негайно - вчорашня інформація зазвичай не представляє інтересу сьогодні; особливість – вибір конкретних тем повинен бути обґрунтований на основі аналізу інтересів відвідувачів, можливостей бібліотеки і традицій обслуговування; кожен захід повинен мати особливий акцент; комплексний підхід – це широке і багатогранне розкриття проблеми.

Невирішеними проблемами соціокультурної діяльності є наступні: не до кінця опрацьовано механізм відповідності змісту дозвіллевих заходів системі організаційних форм, особливості культурного середовища регіону, їх вплив на вибір дозвіллевої пропозиції бібліотеки критерії та показники ефективності бібліотеки як центру дозвілля; подальші дослідження щодо використання пріоритетних видів культурного дозвілля в бібліотеках проводяться недостатньо інтенсивно.

Виходячи з парадигми розвитку бібліотеки, вам потрібно вдосконалити свою роботу та знайти способи створити власний культурний простір, де ваші співробітники будуть активними компонентами для досягнення вашої мети.

Бібліотекарям потрібні сучасні економічні, психологічні, педагогічні, юридичні та екологічні знання, які відображають нові зміни в галузі культури та освіти, щоб вони могли якісно виконувати свої завдання. До

бібліотечного персоналу пред'являються вимоги, що відповідають специфіці і складності виконуваної роботи, соціокультурним вимогам часу.

Бібліотека стає джерелом громадської культури. Він являє собою культурне середовище спілкування між книгою, бібліотекарем і читачем, інформаційний простір, в якому зосереджена новітня культура. Роль бібліотек у соціокультурному середовищі важлива, оскільки бібліотека завжди випереджає свій час і стає мостом між історією та майбутнім розвитком культури.

23 березня 2016 року Уряд затвердив «Стратегію розвитку бібліотек на період до 2025 року» в якій визначені якісні зміни в бібліотеках для забезпечення сталого розвитку України. Відповідний указ визначає основні напрями розвитку бібліотек в Україні, вплив бібліотек на рівень соціально-економічного розвитку та інформаційної безпеки держави, розвиток науки, освіти, культури та збереження культурної спадщини. Стратегія, зокрема, передбачає: забезпечення професійного розвитку бібліотечного персоналу, оновлення системи освіти та професійної підготовки у бібліотечно-інформаційному секторі; модернізація бібліотечної та інформаційної бази; удосконалення правової бази бібліотечної діяльності та регулювання стандартів бібліотечно-інформаційного сектору відповідно до міжнародних стандартів; матеріально-технічна та комп'ютерна інфраструктура бібліотек тощо. Прийнятий закон покращить імідж бібліотеки як комунікаційної платформи суспільства, створить всі можливості для інтеграції бібліотечної сфери у світову спільноту, забезпечить 100 % комп'ютеризацію бібліотек та безкоштовний доступ до Інтернету, впровадить нову бібліотечну інформацію та послуги, створить національну електронну бібліотеку України та складе базу даних Єдиного реєстру національної культурної спадщини «книжкові пам'ятки України». Стратегія реалізується за участю органів державної влади, місцевого самоврядування, бібліотечних установ, освітніх, наукових і культурних установ, громадських об'єднань [25].

Тому в останні роки бібліотека в Україні поступово отримала статус соціального, освітнього, інформаційного та культурного закладу, Центру міжособистісного спілкування та змістовної дозвіллево-розважальної діяльності.

Бібліотеки є багатофункціональними установами, і їх всебічний розвиток як соціокультурного явища визначається багатством видів діяльності. Ми прогнозуємо майбутнє бібліотеки і плануємо її розвиток як соціокультурного і дозвіллевого центру, що організовує неформальне спілкування користувачів, зустрічі з цікавими людьми, інформування користувачів про літературні та мистецькі новинки, журналістику і, в процесі бібліотечного обслуговування, ідеї та прагнення, які можуть бути реалізовані в майбутньому. користувачі про бібліотеку як соціокультурний центр. У процесі розвитку, трансформації та адаптації бібліотека залишається культурним і цивілізаційним явищем з функціями державної установи універсальної компетенції, що охоплює всі досягнення культури і цивілізації.

3.3. Механізми впровадження електронних ресурсів в діяльність бібліотеки

Векторами розвитку процесів автоматизації в бібліотеці є формування інформаційного поля, створення швидкого доступу до інформації та надання якісних і своєчасних бібліографічних та інформаційних послуг. Статус бібліотеки визначається не тільки кількістю друкованих публікацій, кількістю підписок, а й наявними в її розпорядженні електронними ресурсами і ступенем готовності надати доступ до світових інформаційних ресурсів.

В умовах активного розвитку інформаційних і комунікаційних технологій в електронному середовищі електронні ресурси є важливою складовою документально-інформаційного ресурсу новітньої бібліотеки. Це інформаційні

ресурси, створені, керовані і використовувані комп'ютером і містять дані і програми, записані в електронному (цифровому) вигляді на певних носіях.

Електронні довідкові та Бібліографічні ресурси, а також комунікаційні технології значно підвищують надійність і ефективність довідкового пристрою (бібліотечні каталоги, бібліографічні бази даних, енциклопедичні довідкові видання в електронному вигляді) і дозволяють отримувати інформацію з різних джерел, в тому числі з бібліотек в інших країнах. з багатьох країн світу. Це дозволяє значно збільшити кількість фактично виконаних бібліографічних запитів, прискорити виконання і підвищити ефективність.

Виходячи з вищесказаного, ви можете описати сучасні технології та електронні ресурси, що використовуються в новітній сучасній бібліотеці.

На закінчення відзначимо, що будь-який інтернет-ресурс бібліотечного сайту повинен дозволяти людині комфортно перебувати в бібліотеці і користуватися її послугами, що досягається за допомогою декількох компонентів, а саме:

- професійна етика персоналу, повага прав користувача;
- наявність різних типів і видів документів, засобів масової інформації та телекомунікацій;
- наявність довідкової інформації для безкоштовної навігації користувачів по сайту бібліотеки;
- дизайн, який створює комфорт і сприяє роботі і спілкуванню;
- функціональне оформлення сайту, просте і зручне для користувача;

Також варто згадати меморандум про Взаєморозуміння, підписаний в 2012 році між Національним агентством науки, інновацій та інформатизації, Національним центром електронного управління, програмою Bibliomost і IREX про співпрацю в реалізації спільної ініціативи «Публічні бібліотеки – мости до управління онлайн». Основний план дій з реалізації ініціативи включав аналіз ресурсів і місцевих механізмів електронного управління (електронного управління), а також освоєння співробітниками бібліотек основних технологій електронного управління.

Перш за все, необхідно впровадження послуг електронного управління:

1) громадяни та підприємства – швидко і легко отримувати послуги, що надаються органами влади, в електронному вигляді; звертатися до органів влади через Інтернет, отримувати повну, правдиву і своєчасну інформацію з важливих питань і мати можливість брати участь в управлінні громадою;

2) органи влади – підвищувати ефективність і результативність своєї роботи; приймати скоординовані рішення з громадянами і підприємствами покращувати відносини з громадянами і підприємствами.

Для надання послуг електронного адміністрування в бібліотеках регіону можуть бути організовані центри обслуговування громадян (ЦОГ) або такі послуги можуть надаватися на базі бібліотечних Інтернет-центрів.

Надання бібліотечних послуг або послуг такими центрами має бути відображено в статуті (правилах) і планах роботи бібліотеки. Облік роботи ЦОГа або ІЦ в цьому напрямку ведеться в окремому «робочому журналі». Публічна бібліотека надає організаційну та методологічну підтримку наданню електронних послуг в рамках некомерційного фонду. Електронні послуги, які сьогодні можна надавати вдома або в такому центрі за допомогою бібліотекаря (особливо актуально для пенсіонерів): - електронна реєстрація юридичних осіб та індивідуальних підприємців на сайті Державної реєстраційної служби України; - використання Інтернет-приймалень державними органами; - єдиний державний реєстр судових рішень на веб-порталі юстиції України; - державні закупівлі на веб-порталі «Державні закупівлі»; - пошук роботи на інтернет-медіа-порталах офіційних органів з працевлаштування; - публічна кадастрова карта України на земельному порталі України; - пенсійний калькулятор на сайті Пенсійного фонду України; - реєстрація платників ПДВ на сайті Державної фіскальної служби України (ДФС); - отримати електронний цифровий підпис на веб-сайті Акредитованого центру сертифікації ключів департаменту ДПС; - податкові декларації платника податків в електронному вигляді до органів державної податкової служби; - інформація про адміністративні послуги для громадян і підприємств в громаді; - вносити кошти на рахунки мобільних

операторів; - стан особових рахунків за житлово-комунальні послуги та їх оплата через Інтернет; - електронна реєстрація заяви на вступ до українських університетів; - бронювання та купівля проїзних документів на пасажирів для повітряного та залізничного транспорту; - реєстрація людей для участі в процесі здачі ЗНО або мультипритметного тесту чи магістерського тесту; - підписка на журнали на сайті Укрпошта; - використання каталогів електронних бібліотек [23].

Сьогодні бібліотеки повинні постійно розвиватися, ставати активними учасниками електронного урядування, знати природу державного управління в новій формі, бути обізнаними про надання електронних послуг та володіти навичками інструкторів та консультантів по роботі з населенням.

Однак переважна більшість існуючих бібліотек залишаються пасивними користувачами Всесвітньої павутини. Ініціативи щодо впровадження новітніх веб-технологій зустрічаються досить рідко. Основними напрямками впровадження веб-технологій в бібліотеках є: створення інформаційних сторінок і порталів, оптимізація електронних каталогів, віртуальні Довідкові служби, використання бібліотек і автоматизованих інформаційних систем, створення сховищ відкритого доступу, орієнтованих на інтернет. Вони довели свою доцільність і прогресивність і майже стали «класикою». Однак осучаснення електронних засобів передачі інформації радикально змінюють ситуацію в зборі, зберіганні, обробці і сприйнятті інформації.

Крім завдання інтеграції інформаційного простору бібліотек в інтернет-середовище, актуальним стає питання виявлення перспективних напрямків розвитку бібліотек на основі використання новітніх веб-технологій.

Важко визначити, які перспективні сфери бібліотечних технологій є досяжними. Щоб вирішити цю проблему, вам потрібно зосередитись на проблемах бібліотек та напрямках розвитку нових веб-технологій. Новітні послуги, які можуть бути корисними бібліотекам, включають: гібридні програми; системи управління контентом, портальні технології; формати RSS; платформи для створення форумів; послуги зі створення вікторин; віртуальні

читальні зали, виставки, екскурсії, екскурсії, форуми; служби чату та спільної навігації; технології 3D-пошуку (маркування, Вікі-портали, спільноти з виявлення споживчих ідей, конкурси, що проводяться користувачами, бази колективного досвіду, системи соціальних рекомендацій, хештеги); новітні соціальні мережі; послуги хостингу.

Важливим питанням є ефективне управління контентом веб-сайту, основним завданням якого є постійне оновлення інформації та надання користувачам різних інформаційних послуг. Основними перешкодами на цьому шляху є нестача фахівців з розробки та обслуговування веб-додатків для бібліотечного персоналу та веб-продуктів для бібліотечних фахівців. Рішенням цієї ситуації є використання програмних пакетів для управління вмістом (система управління вмістом), таких як система Libcms. Це дозволяє будь-якому спеціалісту з бібліотеки доповнювати, оновлювати та редагувати сайт. Відмінною особливістю Libcms є те, що цей продукт був створений як великомасштабне рішення, яке дозволяє створювати невеликі бібліотечні сторінки і складні інформаційні портали. Трансформація відбувається в міру розробки сайту шляхом підключення нових модулів або розширення існуючих функцій [11].

Окремою проблемою є інтеграція різномірних інформаційних і комунікаційних ресурсів багатьох учасників в інформаційне середовище і створення розподіленої системи введення даних з можливістю редагування і публікації їх різними рівнями влади. Рішенням цієї проблеми є використання технології moderna Portal в якості середовища для інтеграції та агрегування великої кількості різномірних даних, наявність розроблених механізмів пошуку та інструментів, що дозволяють персоналізувати контент порталу для конкретного користувача.

Таким чином, можна стверджувати, що подальший розвиток бібліотек можливий за рахунок використання широкого спектру новітніх веб-технологій. Деякі з них враховані, що дозволяє вам працювати в нових сферах діяльності бібліотеки. Цей список можна продовжити багатьма прикладами веб-

технологій, які відрізняються своїми можливостями та сумісністю з різними платформами, які є окремими програмними продуктами або онлайн-послугами, які не потребують встановлення.

Бібліотеки повинні враховувати запропоновані «класичні» та «неонатальні» технології, щоб з часом орієнтуватися на комунікативну взаємодію між бібліотеками та суспільством. Його використання в бібліотечній діяльності істотно змінить специфіку комунікаційних процесів: односторонній потік повідомлень і орієнтація на певних користувачів будуть перенесені на можливість діалогу про процес комунікації, ефективності передачі інформації, передачі великого її обсягу зросте і ефективність залучення максимального числа суб'єктів інформаційного суспільства і організації зворотного зв'язку. Ми підкреслюємо, що пропоновані технічні рішення мають певні переваги. По-перше, майже всі інструменти відкриті для доопрацювання і розробки програмних рішень, а не для повноцінних «пакетних» продуктів [1500]. Іншими словами, їх можна адаптувати та модифікувати відповідно до потреб певної бібліотеки чи бібліотечної системи, а потім відмовитися від них, а іноді використовувати альтернативи використанню платного програмного забезпечення.

По-друге, ключовою перевагою розглянутих програмних засобів є безкоштовне використання-можливість безкоштовної установки і експлуатації (іноді з певними обмеженнями, наприклад, «безкоштовно для некомерційного використання») протягом необмеженого періоду без будь-яких обмежень функціональності..

По-третє, більшість цих технологічних засобів прості у використанні і не вимагають фахівців в бібліотечно-інформаційній сфері для знання методів системного функціонального аналізу окремих технологічних процесів і особливостей їх проектування.

По-четверте, вище розглянуті програмні засоби – це мережеві веб-додатки, які не вимагають установки великих програмних пакетів і високих стандартів продуктивності бібліотечного обладнання. Це технологічні

компоненти «підключи і працюй» («включи і працюй»), окремі технологічні «блоки», інваріанти, що дозволяють ефективно організовувати нові форми інформаційної взаємодії та комунікації бібліотечного співтовариства.

Перспективними напрямками є вивчення існуючих форм взаємодії бібліотек і суспільства; аналіз процесу «віртуалізації» бібліотечно-інформаційної сфери; пошук альтернативних шляхів збереження і зміцнення авторитету бібліотек в епоху цифрових технологій.

Таким чином, реалізація автоматизації в бібліотеках має три вектори:

- користувачі, яким потрібна більш повна та якісна інформація. Новітня бібліотека, котра хоче задовольнити ці потреби, не може існувати виключно за рахунок свого власного інформаційного потенціалу, тому існує потреба у взаємодії при створенні і використанні спільних інформаційних ресурсів;

- державна політика в галузі інформатизації суспільства;

- внутрішні причини: збільшення потоку інформації, трудомісткість ручної обробки. Бібліотеки повинні швидко надавати інформацію споживачеві, оскільки з часом великий обсяг інформації втрачає свою актуальність.

В рамках осучаснення комунікаційних технологій, в тому числі корпоративних, в сфері розвитку електронних ресурсів бібліотек та їх інтеграції для підвищення якості бібліотечної інформації та послуг населенню на основі впровадження сучасних технологій і новацій, а також комунікаційних технологій повинні бути прийняті наступні заходи бути реалізованими: - створення зведеного електронного каталогу бібліотек України; - створення Національної електронної бібліотеки та інших електронних бібліотек; - якісне формування сфери інтересів української мови на основі оцифрування бібліотечних фондів; - впровадження корпоративних та інших автоматизованих бібліотечних систем і технологій, що забезпечують формування, зберігання та виставлення рахунків бібліотечним фондам, а також обслуговування користувачів у стаціонарному та віддаленому режимі з метою подолання цифрової нерівності громадян у доступі до інформації. Розробляти та підтримувати мовну підтримку інформаційних технологій та бібліотек

(формати, правила каталогізації, класифікації, дозволені дані); - розвивати можливість доступу українських бібліотек до закордонних та вітчизняних інформаційних ресурсів, підтримувати взаємний обмін інформацією між українськими та зарубіжними бібліотеками.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ:

Сьогодні бібліотека є одним з найважливіших культурних центрів, рушійною силою на шляху формування високоморального, культурно розвиненого та естетично збагаченого суспільства, потужними інформаційно-освітніми центрами, місцем змістовного дозвілля та активного дозвілля.

Комунальний заклад «Публічна бібліотека» Новогуївинського селищної ради є яскравим прикладом сучасної модернізованої бібліотеки, в якій працює кваліфікований персонал, надається широкий спектр інноваційних послуг, забезпечуються комфортні умови для читачів, а діяльність бібліотеки спрямована на задоволення інформаційних потреб користувачів різних вікових категорій. Він був перетворений на сучасний інформаційний центр, відкрите громадське місце для навчання, розвитку та реалізації творчих навичок.

Основними нормативними правовими актами бібліотечної діяльності на законодавчому рівні є закони України («Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про культуру», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про електронні документи та управління електронними документами»), постановами Міністерства культури та інформаційної політики та постановами Кабінету Міністрів України.

Важливим джерелом інформації є веб-сайт бібліотеки, який знайомить читачів з основними подіями та подіями, покращує імідж закладу та залучає потенційних відвідувачів. Зручний контент, зручна навігація і структуровані інформаційні ресурси розширюють аудиторію користувачів бібліотеки і сприяють підвищенню читацького попиту.

Розвиток соціокультурної діяльності бібліотек та їх вплив на формування духовної самосвідомості молоді сприяють розширенню бібліотечної пропозиції. Питання про функціонування бібліотеки як соціального та культурного центру неодноразово ставало предметом дискусій, семінарів та конференцій на регіональному та міжнародному рівнях.

Відповідно до вимог теперішнього часу бібліотека являє собою автоматизований інформаційний центр, завданням якого є продовження збору, одночасне накопичення традиційних бібліотечних ресурсів, задоволення інформаційних потреб читачів традиційними і нетрадиційними способами, освоєння і впровадження новітніх інформаційних ресурсів, що відповідають сучасним вимогам. Потреби «цифрового» покоління. В таких умовах бібліотеки «виживуть» в перехідний період і впевнено увійдуть в інформаційне середовище.

Т Комунальний заклад «Публічна бібліотека» Новогуївського селищної ради проводить соціокультурні заходи та активно організовує різноманітні заходи: тренінги, семінари, круглі столи, конференції, вуличні акції. Зустрічі з відомими особистостями, художниками, артистами, письменниками, бізнесменами особливо цікаві для молоді. Такі форми роботи дозволяють молодому поколінню отримувати нові знання, збагачуватися духовно та інтелектуально. Для змістовного дозвілля бібліотекарі допоможуть вам підібрати цікаву літературу і, в залежності від уподобань і побажань користувачів, запропонують взяти участь в тематичних заходах.

Одним з найважливіших напрямків роботи бібліотек є проектна та інноваційна діяльність. Бібліотека постійно знаходиться в пошуку творчих ідей та інноваційних послуг, що відповідають потребам читачів. Заходи в рамках проекту надають можливість покращити фінансування, сприяти командній роботі, розвивати співпрацю з партнерами та органами влади, сприяти продуктивній роботі та шукати нові способи роботи в установі.

Пріоритетним напрямком розвитку бібліотек сьогодні є перетворення установ в медіатеки: інтегратори всілякої інформації на різних носіях інформації, орієнтація не тільки на звичайних користувачів, але і на потенційних користувачів, впровадження сучасних інноваційних сервісів з використанням інтернет-технологій, формування критичного мислення у читачів за допомогою тематичних тренінгів, використання оригінальних ігрових підходів до надання інформації користувачам бібліотек і т. д.

Однією з найбільш актуальних проблем на сьогоднішній день є розвиток бібліотечної справи в цифровому суспільстві, зокрема перехід на новий рівень обслуговування, використання інформаційних технологій та підвищення якості бібліотечних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. «Вікно в Америку [Електронний ресурс] // Посольство США в Україні – Режим доступу: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-cultureuk/window-america-centers-uk/>
2. Вилегжаніна, Т. Методична діяльність бібліотек у віртуальному просторі [Текст] / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2017. – № 2. – С. 4-6.
3. Бібліотекар як учасник процесу читання та його популяризатор. Рекомендована тематика семінарів працівників районних і міських бібліотек [Текст] : метод. рек. / Нац. парлам. б-ка України ; підгот. М. Талалаєвська ; відп. ред. І. Цуріна. – Київ, 2016. – 44 с.
4. Віват, бібліотеко! [Текст] : [історія бібліотек] // Шкільна бібліотека. – 2016. – №8. – С. 14-15. 10. Гришук Л. Робота книгозбірні в контексті формування сучасного бібліотечного простору [Текст] : [робота Терноп. ОБМ по залученню молоді до читання] / Л. Гришук // Бібліосвіт : інформ. вісн. / редкол.: Г. Саприкін, Т. Сопова, Т. Якушко. – Київ : [б. в.], 2015. – Вип. 4 (56). – С. 37–44.
5. Вплив децентралізації влади на розвиток бібліотек України для юнацтва, молоді [Електронний ресурс] // Бібліотечний лайфхак : блог Тернопільської обласної бібліотеки для молоді. – Режим доступу: http://youth.tobm.org.ua/2017/04/blog-post_24.html
6. Грицишин, І. Молоді – сучасне інформаційне обслуговування [Текст] : [інформаційні ресурси б-ки] / І. Грицишин // Бібліосвіт : інформ. вісн. / редкол. : Сопова, Т. Якушко. – Київ : [б. в.], 2015. – Вип. 4 (56). – С. 68–71.
7. Історія [Електронний ресурс] // Веб-сайт Тернопільської обласної бібліотеки для молоді – Режим доступу: <https://tobm.org.ua/istoriya/>
8. Карлова В. Державна політика у сфері культури [Текст] : [сутність та особливості реалізації в сучасних умовах] / В. Карлова // Українська академія. – Київ, 2003. – 20 с.

9. Конституція України [Текст] : закон від 28.06.1996р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №30. – С. 141.

10. Крива О. За успіхом – до бібліотеки! [Текст] : [соціокультурна діяльність б-к] / О. Крива // Бібліосвіт : інформ. вісн. / редкол.: Г. Саприкін, Т. Сопова, Т. Якушко. – Київ : [б. в.], 2015. – Вип. 4 (56). – С. 68–71.

11. Малімон В. Культурна політика держави як чинник реформування суспільства [Текст] : [механізми державного управління] / В. Малімон. – Київ, 2010. – 216 с.

12. Онищенко О. Бібліотека і «цифрове» покоління [Текст] : [нова ситуація – нові форми роботи] / О. Онищенко // Бібліотечний вісник. – 2016. – № 5. – С. 3-6.

13. Про бібліотеку і бібліотечну справу [Текст] : закон від 27.01.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995р. – №7. – С. 45.

14. Про доступ до публічної інформації [Текст] : закон від 13.01.2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011р. – № 32. – С. 314.

15. Про електронні документи та електронний документообіг [Текст] : закон від 22.05.2003р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003р. – № 36. – С. 275.

16. Про інформацію [Текст] : закон від 02.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992р. – № 48. – С. 650.

17. Про культуру [Текст] : закон від 14.12.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011р. – № 24. – С. 168.

18. Про національну програму інформатизації [Текст]: закон від 04.02.1998р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998р. – №27-28. – 181с.

19. Про мінімальні соціальні нормативи забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні [Текст] : постанова від 30.05.1997 р. // Постанова Кабінету Міністрів України. – 1997 р. – № 510.

20. Прокопенко Л. Законодавче регулювання у сфері діяльності бібліотек [Текст] : [нормативно-правові аспекти] / Л. Прокопенко // Науковий вісник. – 2015. – Вип. 32. – С. 67-71.

21. Прокошева Т. Державна політика в галузі бібліотечної справи в Україні [Електронний ресурс] / Т. Прокошева // Бібліотека українських авторефератів. – Київ: 2009-2017. – Режим доступу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=libraries&id=584

22. Публічні бібліотеки України як місце доступу громадян до інформаційних технологій та інтернету [Текст] : матер. дослідж. / УБА; В. Пашкова, І. Шевченко, Я. Хіміч. – К.: Міленіум, 2008. – 122 с.

23. Слободянюк Т. Бібліотечним «мостом» – в Інтернет [Текст] / Т. Слободянюк // Поділ. вісті. – 2010. – № 76-77. 20. Стороженко О. Нормативно-правова основа функціонування сфери культури [Текст] / О. Стороженко // Державне регулювання процесів економічного і соціального розвитку. – 2011. – №4. – С. 1-6.

24. Співпраця між бібліотеками [Електронний ресурс] // Бібліотечний лайфхак. – Режим доступу: http://youth.tobm.org.ua/2017/04/blog-post_10.html

25. Терлецька Н. Особливості діяльності Тернопільської обласної бібліотеки для молоді на сучасному етапі [Текст] / Н. Терлецька // Інформаційна та бібліотечно-бібліографічна діяльність: теорія, історія, практика : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2016. – С. 41-44.

26. Шкіцька, І.Ю. Управлінське документознавство: навч. посібник для студ. вищих навчальних закладів спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» / Шкіцька Ірина Юріївна. – Тернопіль: ТОВ «Новий колір», 2009. – 251 с.

27. Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України [Текст] : розпорядження від 17.06.2016р. // Розпорядження голови обласної державної адміністрації. – 2016р. – №381. – С. 2-4.

28. Якуб Г. Проектний менеджмент та ініціативна діяльність бібліотек як основа інноваційних змін [Текст] : [проектна діяльність ТОВМ] / Г. Якуб // Бібліосвіт [Текст] : інформ. вісн. Вип. 2 (58) / Держ. б-ка України для юнацтва ; редкол.: Г. Саприкін, Т. Сопова, Т. Якушко. – Київ : [б. в.], 2016. – С. 20-26.